

European
Consumer
Centre
Network

ECC NET - junij 2020
v sodelovanju s

SAFER STREAMING

Grožnje nezakonitih storitev videa na zahtevo in kaj lahko naredite glede tega

-
- 03 Prenašanje vsebin narašča
 - 04 Dva sistema videa na zahtevo
 - 05 Lažen proti nezakonit
-

LAŽNE STRANI ZA PRENOSE

- 06 Pomagajte, v pasti sem!
 - 07 Zlorabili bodo vaše podatke
 - 08 Manipulacija vaše naprave
-

NEZAKONITE STRANI

- 09 Prodajanje ukradenih vsebin
 - 10 Brez zaščite mladoletnikov
-
- 11 Polno naložen ali odklenjen – kaj je to?
 - 12 Nalaganje in deljenje
 - 13 Družbena omrežja in nezakoniti prenosi
 - 14 Dobro je vedeti
-

DODATEK

- 15 Kaj lahko in česa ne smete
 - 21 Izjava o omejitvi odgovornosti & kolofon
-

PRENAŠANJE VSEBIN NARAŠČA

Zaradi praktičnosti gledanja najljubšega programa v prostem času na kateri koli napravi so storitve videa na zahtevo nov standard za sodobne potrošnike.

V zadnjih letih je tehnologija prenosa z uspešnim združevanjem spletnih in televizijskih svetov temeljito spremenila medijsko krajino. Z dobičkonosnostjo lahko

številna podjetja za pretočne prenose video vsebin v primerjavi s klasično filmsko industrijo¹ vlagajo v produkcijo ekskluzivnih TV-serij in filmov, kar še povečuje število njihovih gledalcev.

60%
svetovnega toka
internetnega prometa
predstavljajo video vsebine²

42%
več naročnin za prenose v
Evropi vsako leto³

89%
milenijcev
prenaša vsebine⁴

Prenašanje vsebin danes porabi večino svetovne internetne pasovne širine. Spomladi 2020, v času koronske krize, je naraslo do takšne mere, da je Evropska komisija vodilne ponudnike pozvala, naj zmanjšajo kakovost videov, s čimer bi zagotovili ustrezno internetno hitrost za pomembnejše storitve, kot so spletni sestanki za domače pisarne⁵.

DVA SISTEMA VIDEA NA ZAHTEVO

Video na zahtevo omogoča, da s pravilno povezano mobilno napravo gledate, kar želite in kadar želite, tudi brez nalaganja vsebin.

Povežete se lahko z uporabo pametne televizije, vseh vrst računalnikov, pametnih telefonov, tablic in celo igralnih konzol.

IPTV »TELEVIZIJA PREK INTERNETNEGA PROTOKOLA«

Uveljavljene družbe za oddajanje televizijskih programov, ki pošiljajo signale po kablu ali satelitu, zdaj ponujajo tudi internetno televizijo. Večina gledalcev, ki prejema vsebine IPTV po širokopasovni internetni povezavi, ima TV-vmesnike ali pametne televizije ter izbira z elektronskega sporeda. Športne prireditve, oddajane v živo in novice ostajajo težišče bolj konvencionalnih televizijskih omrežij, ki so sedaj na voljo v živo ali na zahtevo.

OTT »OVER THE TOP« INTERNETNE STORITVE

Prenašanje vsebin po internetu se običajno nanaša na OTT-podjetja, tako lokalna kot evropska, kot so Netflix, Amazon Prime ali Sky/NOW TV¹. Takšne storitve je mogoče poslati na katero koli povezano napravo, neodvisno od ponudnika internetnih storitev ali katerega koli namenskega širokopasovnega omrežja. Uporabnike najbolj pritegnejo obsežne knjižnice TV-serij in filmov. Zelo privlačne so tudi nove, izvirne in ekskluzivne produkcije.

LAŽEN PROTI NEZAKONIT

Nezakoniti prenosi piratskega materiala v zadnjih letih upadajo¹, saj uporabniki raje uporabljajo varne in priročne strani po razumnih cenah namesto tveganih virov. Ti lahko vodijo do nalaganja okuženih datotek, pa tudi tveganja kazenskega pregona.

Zakonite strani, ki nudijo storitve videa na zahtevo, se financirajo z oglaševanjem, najemniškimi in naročniškimi modeli.

Nezakoniti odkloni tega posla so se razvili v stalno grožnjo in naraščajoče nadomeščajo starejše vrste piratstva.

Druga težava so goljufive strani (*scam sites*), ki se le pretvarjajo, da ponujajo naročnine ali vsebine.

GOLJUFIVE/ SCAM STRANI

Ujamejo neizkušene uporabnike v past lažnih naročnin in zlorabijo njihove osebne podatke.

PIRATSKE STRANI

Delujejo zakonite, da zvbijo uporabnike k ogledu ali nakupu ukradene vsebine (pri tem pa ukradejo njihove zasebne podatke).

POMAGAJTE, V PASTI SEM!

Pogost trik goljufov je, da predstavijo nesumljivo prvo stran s slikami ali napovedniki vabljive medijske vsebine, dostopne v kratkem preizkusnem obdobju.

Ko se registrirate, ugotovite, da vendarle ne morete dostopati do obljubljenih vsebin. Ker niste ničesar plačali, mogoče mislite, da ni bila povzročena nobena škoda in boste na vse skupaj najverjetneje pozabili.

Nekaj dni pozneje boste prejeli račun za letno naročnino, ki verjetno ne bo nizek, kjer bo navedeno, da se po poteku nekajdnevnega brezplačnega poizkusnega obdobja to samodejno spremeni v letno naročnino.

ZLORABILI BODO VAŠE PODATKE

Večina goljufivih spletnih strani za prenašanje vsebin sploh **nima nikakršne vsebine.**

Stotine takšnih strani, vzpostavljenih v EU, sledi istemu vzorcu, pogosto jih upravljajo isti kriminalci. Če prejmejo več opozoril, za nekaj časa izginejo, lahko jih zapre tudi organ kazenskega pregona – to naredi goljufivo domeno manj dobičkonosno. A ponavadi se te strani kmalu znova pojavijo z novimi imeni domen in začne se nov krog goljufije.

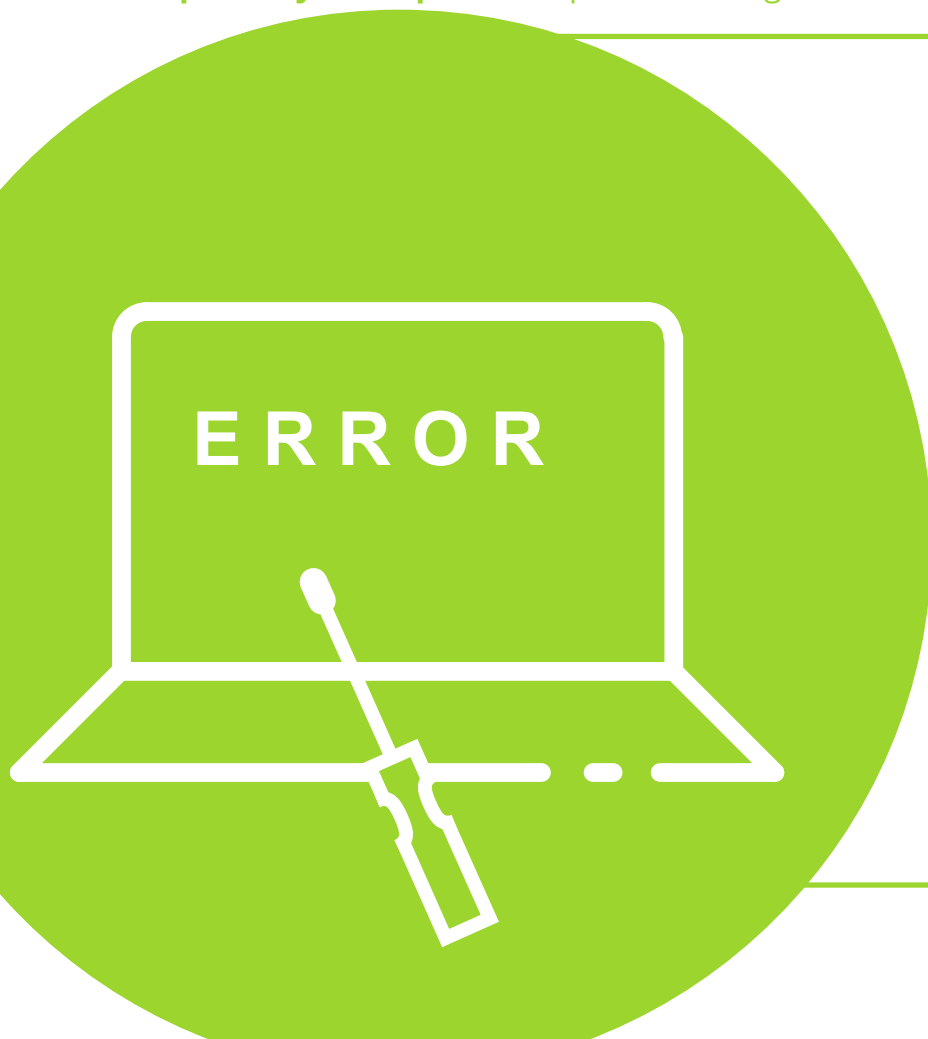
Poleg prodaje nepristnih naročnin te strani služijo tudi z lažnim predstavljanjem oz. ribarjenjem (*phishing*), to je s prodajo osebnih podatkov uporabnikov, vnešenih med registracijo¹.

Nekatere lažne strani po registraciji celo pošiljajo osebna sporočila po elektronski pošti ali kratka sporočila (SMS), v katerih trdijo, da potrebujejo dodatne osebne podatke zaradi varnostnih razlogov. Vsi podatki so zbrani z namenom prodaje, pogosto drugim kriminalnim podjetjem.

MANIPULACIJA VAŠE NAPRAVE

Drugi vir dobička za goljufe je oglaševanje. Agresivne *pop-up* reklame se lahko pojavijo na zaslonih. Pogosto prikazujejo dvomljivo vsebino, programirane so tako, da se jih je težko znebiti, klikanje nanje pa ustvari dobiček za operaterja. Ko uporabnik poskusi tak oglas odstraniti, se

Lahko pojavijo lažna sporočila o napaki, **pogosto se ob tem namesti lažna programska oprema za gledanje ali kodek za omogočanje gledanja obljubljene vsebine¹. Na ta način se verjetnost, da okužimo svojo napravo, poveča kar za osemindvajsetkrat:**

PUP – možni neželeni programi, nadležna in neuporabna programska oprema, ki upočasnjuje vašo napravo

ADWARE – oglaševalska programska oprema, prikazuje vsiljivo in nadležno oglaševanje

MALWARE – zlonamerna programska oprema, ki omogoča uničevanje ali nepooblaščen dostop do podatkov, ovira delovanje sistemov ipd.

SCAREWARE – strašilna programska oprema, ki prikazuje nepristna sporočila o napakah ali

posnema sporočila organov kazenskega pregona. Obtožuje vas, da ste storili nekaj nezakonitega in zahteva plačilo kazni ali vam zaračuna tehnično pomoč

RANSOMWARE – izsiljevalsko programje, šifrira podatke v vašem sistemu in vas izsiljuje za povrnitev dostopa

VIRUSI IN TROJANSKI KONJI – napadejo sistem vaše naprave ali ukradejo osebne podatke ali skrivoma omogočijo dostop do sistema brez vaše vednosti

PRODAJANJE UKRADENIH VSEBIN

V primerjavi z lažnimi, nezakonite strani uporabnikom omogočajo gledanje vsebine, vendar nudijo ukradene vsebine, ki so avtorsko zaščitene. S tem se povzroča škoda ustvarjalcem, ki se jim odvzamejo zakoniti prihodki, in tudi davkoplačevalcem, pri tem pa vzdržujejo mrežo kibernetkega kriminala. Uporaba takšnih strani škoduje splošni javnosti!

Uporabniki lahko naletijo tudi na kombinacije piratskih in lažnih strani. Takšne strani se pretvarjajo, da imajo veliko knjižnico in zvabijo stranke k naročnini tako, da jim brezplačno prikažejo nekaj vsebin na zahtevo. V takšnih primerih je prikazani katalog prevara, z omogočenim ogledom omejenih preizkusnih vsebin pa se zavaja uporabnik, ki plačilo za varljive vsebine prekine pozneje, kot bi ga sicer.

Prepovedane spletne strani skušajo za možne stranke ustvariti čim bolj zakonit videz. Ko nezakonita narava ni očitna, več ljudi uporabi njihove storitve.

Nezakonitost strani ni najlažje ugotoviti, saj uporabniški vmesniki posnemajo tiste z zakonitih platform. Od 100 najboljših svetovnih podjetij se je pri 46 pojavilo vsaj eno oglaševanje blagovne znamke na spletni strani, ki krši avtorske pravice¹. Kriminalci vedo, da oglasi znanih znamk ustvarijo prepričljivejši videz njihovega portala.

BREZ ZAŠČITE MLADOLETNIKOV

Kriminalcev ne zanima varovanje otrok pred škodljivimi vsebinami. Najstniki in otroci še niso razvili zdrave presoje in so še posebej ranljivi med pretirano uporabo mobilnih naprav¹. So impulzivni in ne razumejo zakonitosti vsebine. Dejstvo, da je 56 % vseh spletnih strani samo v angleščini,

prav tako ne pripomore² k dosledni zaščiti otrok in mladine. Nezakonite strani pogosto prikazujejo pornografsko ali drugo pretresljivo vsebino ali oglašujejo storitve iger na srečo ali stav, vse to pa je popolnoma neprimerno za mlajše gledalce. Nezakonite strani ne preprečujejo registracij mladoletnikov.

1 od 3
internetnih
uporabnikov je otrok²

1 od 2
11-16-letnikov se je že srečalo z
običajnimi internetnimi tveganji³

Za nasvet lahko starši preverijo betterinternetforkids.eu

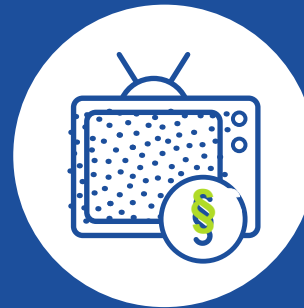
POLNO NALOŽEN in ODKLENJEN – KAJ JE TO?

Piratska vsebina ni omejena na OTT-tehnologijo, ampak je težava tudi pri IPTV. Obstajajo prepovedane naprave strojne opreme, ki so škodljive iz številnih razlogov. Tako imenovane škatle **Kodi** so priponke medijskih predvajalnikov za nadgradnjo pametne televizije na polnopravni medijski center. »**Polno naložene**« različice *Kodija* se prodajajo z manipuliranimi možnostmi za prenos dodatnih piratskih tokov z nezakonitih virov IPTV.

Grožnje izvirajo iz manipuliranih elektronsko nevarnih naprav¹. Pogosto so poceni ponaredki izvirnika, kot v primeru naprav Amazon Firesticks, uvoženih iz držav Daljnega vzhoda. Takšni preprodajalci so pogosto odstranjeni s spletnih platform za trgovanje, kot je eBay, še preden so naročila dostavljena.

Odklenjene naprave **imajo onemogočene omejitve operacijskega sistema** in jih garancija ne krije več. **Če pride do tehničnih težav, bodo izdelovalci in prodajalci zavračali popravila ali povračilo kupnine. Poskus odklepanja lahko lastnika zaklene ven iz operacijskega sistema, s čimer naprava postane neuporabna.**

Prepovedana strojna oprema ima lahko škodljivo programsko opremo in pusti odprt stranski vhod za vdiranje v vaše domače omrežje.

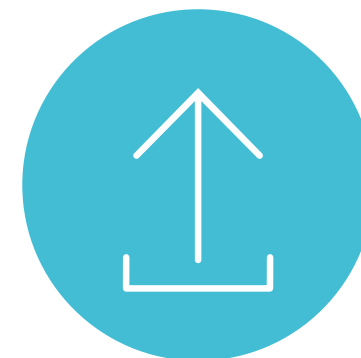

Stranke, ki kupijo nezakonite naprave, tvegajo izgubo denarja vsakič, ko Europol ustavi nezakonite ponudnike ali če se te storitve zaustavijo zaradi strahu pred kazenskim pregonom. Carinski uradniki ali urejevalci trgov lahko na poti zasežejo naročila prepovedane strojne opreme. V primeru policijskih ukrepov lahko tisti, ki nalagajo vsebine, zaidejo v pravne težave, če jih identificirajo v bazi podatkov zaseženih strežnikov.

NALAGANJE IN DELJENJE

Vsebine, ki jih je mogoče najti na platformah za deljenje, so največkrat zaščitene z zakoni o avtorskih pravicah. **Distribucija brez dovoljenja je kršenje avtorskih pravic in pogojev uporabe.**

Nalaganje zaščitene vsebine brez dovoljenja velja za nezakonito.

Ripping oziroma trganje pomeni snemanje prenosov z zaslona, ki se nato shranijo v datoteke. Strani, ki ponujajo to možnost, vas bodo pretentale s trditvami, da so zakonite, vendar se sodišča s tem ne strinjajo¹.

Uporaba prenosa ali orodij za snemanje zaslona ali nalaganje avtorsko zaščitene vsebine je prepovedano v pogojih uporabe na zakonitih platformah, kršenje lahko vodi v izgubo uporabniškega računa.

Dostopajte do razumljivih avtorskih pravic² svoje države

Veliko OTT-uporabnikov deli račune s prijatelji in družino. Več kot 66 odstotkov uporabnikov Netflixa deli gesla, kar se kaže v 2,5 gledalca na

račun³. Doslej OTT še niso uvedli ukrepov proti temu pojavu zaradi tržnih razlogov, vendar se to lahko spremeni.

DRUŽBENA OMREŽJA IN NEZAKONITI PRENOSI

Družbena omrežja s tremi milijardami uporabnikov ponujajo številne tržne možnosti, kriminalci pa izkoriščajo tudi njihovo glavno značilnost – možnost deljenja (objav). Vse pogosteje se objavljajo povezave do mest, kjer se gostijo nezakonite vsebine ali prepovedani prenosi. Zlasti piratski prenosi športnih prireditev v živo pritegnejo veliko gledalcev¹.

Novi celovečerni filmi, serije ali oddajanje športnih prireditev na teh neuradnih kanalih niso zakonito dostopni. Lastniki vsebin ukrepajo proti nezakonitim prenosom na družbenih omrežjih in platformah za delitev videov. To lahko vodi v brisanje uporabniških računov, če je bil prenos deljen brez dovoljenja, tudi če samo za osebno rabo.

Internet omogoča uporabo in deljenje podatkov ter vsebin v velikem obsegu, kar je odlično, vendar ima vsakdo pravico, da se odloči, ali, kdaj in kako bi rad delil svojo vsebino. Bodite pozorni, da se to ne bo spremenilo z novo Direktivo o avtorskih pravicah², za katero ste mogoče že slišali.

DOBRO JE VEDETI

Zaradi številnih zakonitih ponudb, ki postajajo iz dneva v dan boljše in lažje dostopne, nezakonito prenašanje vsebin upada. Poleg prevladujočih OTT-ponudnikov lahko preverite spodaj navedene povezave do platform, ki spoštujejo avtorske pravice:

splošno:

agorateka.eu

šport:

sroc.info

glasba:

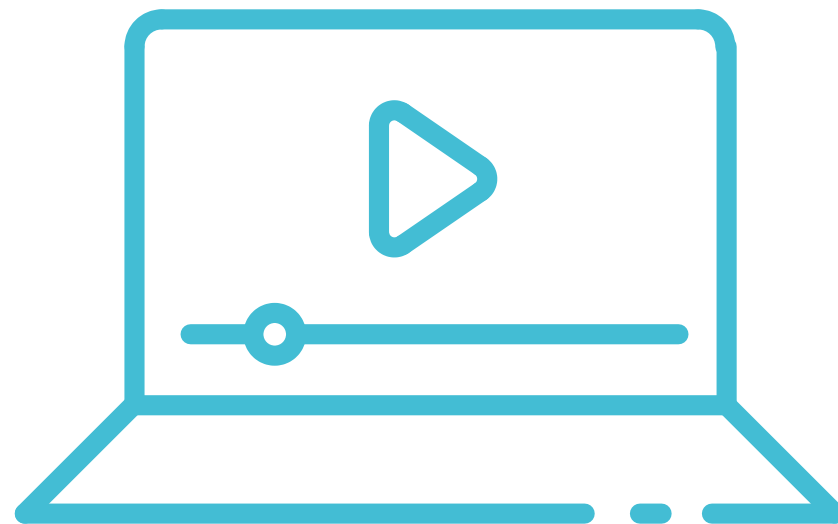
pro-music.org

Aplikacije za predvajanje na zahtevo omogočajo gledanje pretočnega prenosa tudi na drugi napravi. Če potujete in si ne utegnete do konca ogledati neke vsebine, vam to omogoča vaša mobilna naprava.

Ker je Direktiva o prenosljivosti¹ veljavna v vseh državah članicah EU, vam morajo biti omogočene naročnine pretočnih prenosov ne glede na vašo lokacijo v EU. Uporaba storitev pretočnega prenosa v tujini, a na območju EU, ni več omejena z doplačili ali celo onemogočena.

DODATEK

KAJ LAHKO IN ČESA NE SMETE

PRE DEN SE PRIJAVITE, TEMELJITO PREGLEJTE STRAN!

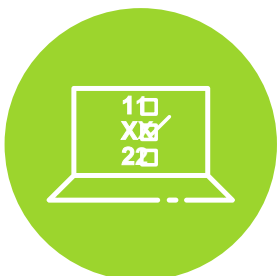
Ne vstopajte na strani
s slabim slovesom!

Če iščete strani za prenose in najdete nekaj zanimivega, se ne prijavite takoj. Vzemite si dodatni čas za preverjanje ocen in opozoril.

Ali predvajajo
neobjavljeno vsebino?

Oglaševani film je še v kinematografih in ta stran ga že ima pred drugimi uveljavljenimi platformami za prenose? To je sumljivo!

Primerjajte ponudbo
z uveljavljeno
konkurenco!

Je neprimerljivo cenejša kot druge platforme?
Celoletna naročnina za zelo nizko ceno ali druge ponudbe, ki so preveč dobre, da bi bile resnične?

PREGLED PRED PRIJAVO

#2

So v besedilu
napake?

Goljufive strani so narejene iz splošnih predlog v različnih jezikih. Pravopisne in slovnične napake nakazujejo dvomljiv izvor.

Ali se na strani pojavljajo oglasi za igre na srečo, pornografske vsebine ali VPN, ki se jih je težko znebiti (*pop-up* oglasi)?

Dvomljive ponudbe so pogosto kombinirane. Zakonite strani ne bodo zlorabljele pretiranega oglaševanja prek pojavnih oken.

Iščite namige! Ali obstaja kolofon? So navedeni pogoji storitve in druge zakonite informacije?

Goljufive strani ne prikazujejo informacij glede kontakta ali prikazujejo lažne podatke. Manjkajo obvezne pravne informacije.

PREGLED PRED PRIJAVO

#3

Ali uporabniki lahko nalagajo na stran?

Kazalnik nezakonitosti je možnost za uporabnike, da nalagajo vsebine, ki jih niso sami naredili.

Ali trdijo, da so zakonite, ali podajajo nasvete, kako jih doseči, če so blokirane?

Blokiranje s strani ponudnikov internetnih storitev, prazne trditve o zakonitosti in navajanje proxy strežnikov, da bi preslepili blokiranje spletnega mesta, so znaki nezakonitosti.

Je stran prepovedana v navedbah iskalnikov ali na črnem seznamu opozorilnih portalov?

Če iskalnik prepove stran ali internetni nadzor opozarja nanjo, to preverite, preden se registrirate!

PREGLED PRED PRIJAVO

#4

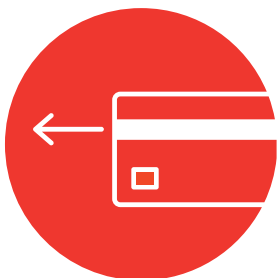
Ali je na voljo gumb *naroči zdaj*? Ali vas stran obvešča o stroških?

Po zakonodaji EU morajo spletne strani stranki pojasniti stroške in ponuditi gumb, s katerim se potrdi sklenitev pogodbenega razmerja.

Je mogoče kontaktirati službo za pomoč strankam?

Podpora strankam – če je sploh na voljo na spletni strani – ni dosegljiva. Če nihče ne odgovori na vaše povpraševanje, se ne naročite!

Uporabite kreditno kartico ali storitve spletnega plačila!

To vam omogoča finančno reklamacijo (*chargeback*) ali v najslabšem primeru podporo za plačilne storitve. Poleg tega dobijo operaterji tudi manj vaših osebnih informacij.

STE SE ŽE UJELI? KAJ STORITI?

JUNIJ
2020

Ne plačajte
ničesar!

Račune goljufov pogosto agresivno ubesedijo samooklicani odvetniki ali agencije za zbiranje plačil. Naj vas to ne prestraši!

O tem obvestite organe, ki
Se borijo proti kibernetiski
kriminaliteti!

Že zaradi sebe, pa tudi zaradi drugih
Uporabnikov, poročajte o svoji izkušnji
policiji.

Kontaktirajte
Evropski
potrošniški center
za nasvet!

Če niste prepričani, da so trditve zakonite, ali
pa je stran, na katero ste se pravkar prijavili,
goljufija, vprašajte za nasvet vaš Evropski
potrošniški center.

KAJ LAHKO IN ČESA NE SMETE

20

European
Consumer
Centre
Network

Nadaljnje informacije o mreži ECC
lahko najdete [tukaj](#).

Dodatne informacije o FAMA najdete [tu](#).

KOLOFON

Datum izdaje **junij 2020**
Vodja projekta/avtor **EPC Avstrija**
Grafika **Christina Zettl** / buero41a.at
Urejanje prevoda: **EPC Slovenija**
European Consumer Centre Austria
Mariahilfer Straße 81, A-1060 Wien
www.europakonsument.at
www.facebook.com/europakonsument.at
E-mail: info@europakonsument.at

Ta publikacija je bila financirana s strani
programa EU za potrošnike (2014–2020).

Co-funded by the
European Union

NAŠA NALOGA

Mreža 30 Evropskih potrošniških centrov (ECC Net) potrošnike seznanja z njihovimi pravicami in možnostmi, ki jih nudi enotni evropski trg.

KAKO OPRAVLJAMO NAŠO NALOGO

Pravni strokovnjaki mreže EPC potrošnikom brezplačno pomagajo pri reševanju čezmejnih težav. Mreža nudi Mreža nudi edinstven pregled potrošniških zadev na notranjem trgu ter zanesljive informacije, ki se jih v sodelovanju z državami članicami in zainteresiranimi stranmi lahko uporabi pri oblikovanju evropskih politik.

Film & Music Austria (FAMA) je omogočila podporo glede vsebine in prevodov besedil.

IZJAVA O OMEJITVI ODGOVORNOSTI

Vsebina te publikacije predstavlja samo stališče avtorja in je njegova/njena izključna odgovornost; ni je mogoče razumeti kot odraz vidika Evropske komisije in/ali Izvajalske agencije za potrošnike, zdravje, kmetijstvo in hrano (CHAFEA) ali drugega organa Evropske unije. Evropska komisija in Agencija ne prevzemata odgovornosti za uporabo, ki bi lahko nastala iz informacij te vsebine.

Odgovornost za povezave: Informacijski material vsebuje povezave do zunanjih spletnih strani tretjih oseb. Ustrezni ponudnik ali operater strani je odgovoren za vsebino povezanih strani. Omenjene zakonite ponudbe so dokumentirani primeri glavnih akterjev na trgu. Njihova omemba ni podpora izdelkom/storitvam, ki jih ponujajo.